

จากการศึกษาสถาปัตยกรรมในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพบว่าสามารถจัดแบ่งรูปแบบสถาปัตยกรรมได้ 2 ประเภท คือ สถาปัตยกรรมแบบพระราชนิยม และสถาปัตยกรรมแบบไทยประเพณี ซึ่งได้นำวัดเทพธิดารามวรวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร มาเป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบสถาปัตยกรรมของพระอารามหลวงในสมัยนี้ โดยได้ทำการศึกษาจากรูปแบบสถาปัตยกรรม สภาพสังคมและประวัติศาสตร์ คติความเชื่อทางศาสนา รวมทั้งอิทธิพลจากต่างประเทศที่ได้เข้ามาส่งผลกระทบต่อรูปแบบสถาปัตยกรรม ดังนั้นพบว่าการออกแบบพุทธสถาปัตยกรรมเป็นการแปลงสัญลักษณ์ทางคติจักรวาลอันเป็นความเชื่อดั้งเดิมทางพุทธศาสนา และคติการปกครองในแบบธรรมราชาที่สืบเนื่องจากในสมัยรัชกาลที่ 1 มาผนวกเข้ากับแนวความคิดและปรัชญาของศาสนาพุทธนิกายมหายาน รวมทั้งปรัชญาความเชื่อของชาวจีนที่ได้รับมาจากชาวจีนที่เข้ามาเป็นจำนวนมากในเวลานั้น การศึกษาค้นคว้านี้ข้าพเจ้าได้ทำการศึกษาหลักแนวคิดในการก่อสร้างสถาปัตยกรรมจีนโบราณซึ่งได้สืบทอดมาตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์ฮั่น ซึ่งได้กล่าวถึงหลักในการก่อสร้างหรือการจัดแบ่งพื้นที่ในการสร้างสถาปัตยกรรม รวมทั้งการประดับตกแต่งอันมีความหมายตามความเชื่อในศาสนาเต๋าที่เป็นแนวคิดดั้งเดิมของชาวจีน โดยนำมาเปรียบเทียบในการจัดวางแผนผังการก่อสร้างพระอารามในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักการวางผังพุทธสถาปัตยกรรมไทย พบว่าในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้แปลงแนวคิดของสถาปัตยกรรมจีนให้เข้ากับพุทธสถาปัตยกรรมไทย ก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ของสถาปัตยกรรมไทยตั้งแต่การวางผัง รูปทรงอาคาร และการประดับตกแต่ง ฯลฯ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคารนั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น ความคงทนถาวรของวัสดุก่อสร้าง ความประหยัด ประโยชน์ใช้สอย และความงามแปลกตาตามสมัยนิยม แม้ว่ารูปทรงสถาปัตยกรรมแบบพระราชนิยมจะเปลี่ยนแปลง แต่โครงสร้างภายในอาคารนั้นยังคงเป็นโครงสร้างแบบไทยประเพณีที่สืบเนื่องมาจากในสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเฉพาะรูปแบบของอาคารภายนอกเท่านั้น

During the first three reigns of the Bangkok period Thai religious architecture manifestly continued the late Ayudhya, which called traditional style. Besides that there is the Royal 's paste , a new term of Thai temple architecture with Chinese style in the reign of King Rama III . The objective of this research is to comparative study the architecture form of those styles in case of Wat Thepthidaramworawihan , Wat Rachanatdaramworawihan and Wat Chalermprakiatworawihan which were built in that period.

According to the study of history, social and cultural background, believes and foreign influenced found that Chinese art was in favor of the King Rama III. Consequently, Chinese building formula had influenced on some Thai Royal temples during this period. The magnificent characteristics are the concept of architectural plan and spacing, which had origin from the Han Dynasty; roof decorations and ornaments are represented the Chinese 's Taoism. These concepts well compatible to Thai temple; the three mentioned above are examples. Form and external architecture appearances had changed and became a new style . Even the building structure is still following traditional concept, which had decoded the Buddhist cosmology and code of morality of kings to combine with the philosophy of Mahayana Buddhism. Considerable factors maybe causes of change are durability of construct material, economy, function and creation. In addition the evolution of Thai religious architecture in the reign of King Rama III or the Royal 's type had influenced over later Thai temple architecture.